

ФУНКЦІОНУВАННЯ ЖАРГОННИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ У ЗАСОБАХ МАСОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Вінницький національний технічний університет

Анотація.

У статті проаналізовано жаргонні фразеологічні одиниці, які містять у собі велику силу експресії і здавна вважаються однією зі специфічних рис кожної мови. Розглянуто актуальність вживання жаргонних фразем у виданнях суспільно-політичної літератури.

Ключові слова: фразеологізми, жаргонна фразеологія, мова засобів масової комунікації.

Abstract:

The article analyses jargon phraseological units, which contain a great deal of expression and emotional force and for long have been considered as one of the specific features of each language. The relevance of the use of jargon phraseologisms in the publications of socio-political literature is considered.

Keywords: phraseologisms, jargon phraseology, language of mass communication means.

В останні десятиліття для багатьох лінгвістів і методистів дослідження різних аспектів фразеології є актуальними як з теоретичної, так і з практичної точки зору, про що свідчить наукова література. В Україні питаннями ролі та місця фразеологізмів займаються Кузь Г., Лагута Т., Скиба Н., Ходаковська М., Д. Догинець, О. Омельницька, О. Немерцова, Г. Манаєва та інші.[1]. У працях [2,3] досліджено фразеологізми як аспект вивчення лексики іноземними студентами. У навчально-методичній літературі подано цілий розділ щодо вивчення фразеологізмів у ВНЗ [4 – 8].

На сучасному етапі накопичений значний науковий досвід у дослідженні фразеологічних одиниць сучасної української мови, проте, проблема функціонування жаргонних фразеологічних одиниць у засобах масової комунікації до цього часу комплексно не вивчена. Цим і зумовлена актуальність нашого дослідження.

Мета – розкрити експресивно-оцінний потенціал жаргонних фразеологізмів у засобах масової комунікації, висвітлити роль жаргонної лексики в сучасній суспільно-політичній періодиці.

Предметом дослідження стали такі українські суспільно-політичні видання, як: «Україна молода», «День», «Обозреватель», «Новинарня», Інтернет-видання «Znaj.ua».

Жаргонними фразеологізмами або жаргонізмами називаються слова, вживання яких обмежене нормами спілкування, прийнятими в певному соціальному середовищі. З цієї причини жаргонізми ще називають соціальними діалектизмами. Жаргонізми – це переважно такі специфічні, емоційно забарвлені назви понять і предметів, які мають нормативні відповідники в літературній мові і, відступаючи від неї, надають процесу спілкування атмосфери невимушеності, іронічності, фамільярності і т. д. До молодіжної жаргонної лексики, наприклад, належать такі слова, як центровий (авторитетний), бабки (гроші), прикид (одяг, манера одягатися), приколотися (отримати або створити враження), злиняти (шезнуги) і т. д.

Приклади жаргонних фразеологізмів

1. Спустити на гальмах – поступово припиняти. Колись на посаду генпрокурора претендував американець, котрий працював в прокуратурі США. Але компрадорська бюрократія **спустила цей конкурс на гальмах** («Обозреватель» 23.07.2019). **2. Пітніти** – прикладати зусилля, укриватися потом. За безпеку і процвітання нової країни вони особо не **пітніли** («Обозреватель» 23.07.2019). **3. Бути на підхваті** – допомагати. Потім вони злились з місцевими бандитами, будучи в них на **підхваті** («Обозреватель» 23.07.2019). **4. Застукати** – піймати, неочікувано застати когось під час виконання таємної роботи. Вони зупинились тільки тоді, коли диверсійна група з ФСБ була

застукана при підготовці чергового теракту («Обозреватель» 23.07.2019). Гончарука застукали в ресторані з Єрмаком («Znaj.ua» 02.03.2020). **5. Кошмарити** – залякувати, притісняти. А СБУ використовується в якості опрічників адміністрації президента, за що їй дозволено в певних рамках кошмарити бізнес («Обозреватель» 23.07.2019). **6. Лизоблюд** – підлабузник. Супермен – надлюдина. Двадцять років полки лизоблюдів підконтрольні ЗМІ переконували його, що він геній і супермен («Обозреватель» 25.02.2020). **7. Криша** – покровитель. Такі розмови неможливі без дуже сильної криші («Обозреватель» 25.02.2020). **8. Понти** – хвастання. Військові сили створені для понтів («Обозреватель» 25.02.2020). **9. Ломанутись** – енергично рухатись, пробиватись кудись. Ну, та й по цьому маршруту ломанулись («День» 24.02.2020). **10. Спливти** – вийти на чисту воду. Я сам здивований, що Ткачов сплив так пізно («Новинарня» 24.02.2020). **11. На голову не нав'яжеш** – не вкладається в голову. Однак навіть самі покупці можуть накоїти в магазині такого, що на голову не нав'яжеш («Znaj.ua» 25.02.2020). **12. Рендер** – отримання зображення по моделі з допомогою комп'ютерної програми. Ми бачили пару рендерів цього пристрою, але тепер у нас є перше реальне зображення цього девайса («Znaj.ua» 02.03.2020). **13. Бардак** – безлад. На цих фотографіях добре видно весь той бруд і бардак який тиждень вже ніхто не прибирає («Znaj.ua» 01.03.2020). **14. Лонгрід** – великий за обсягом текст. **Сперти** – перекласти відповідальність на когось. У своєму «лонгріді» "Богдан не забув все сперти на "папередників" та у дусі тих же "папередників" розповів, як вони, маючи на увазі команду Зеленського, успішно стартували реформу прокуратури та перезапустили "всю політичну систему" («Znaj.ua» 01.03.2020). **15. Рознесли вщент** – жорстко розкритикувати. **Рагульний** – примітивний, невдалий, недоречний. Вакарчука рознесли вщент через «рагульне» звернення до народу («Znaj.ua» 01.03.2020). **16. Справа розвалиться в судах** – судова справа буде закрита безрезультатно. Тому, що всі ці справи розваляться в судах («Цензор» 03.02.2020). **17. Вмонтуватися** – пристосуватися. Олігархи дуже легко вмонтувалися внову систему влади («Цензор» 03.02.2020). **18. Накинутися** – напасти. Нардеп "ЄС" накинувся в Раді на Зеленського під крики "ганьба" («Znaj.ua» 04.03.2020). **19. Фулл-версія** – повна версія. Це, так би мовити, фулл-версія. («i-ua.tv» 04.03.2020). **20. Зашквар** – невдала, безглузда ситуація. Постійні зашквари, в які потрапляли представники уряду Гончарука настільки ставали резонансними, що навіть Зеленський неміг не реагувати («i-ua.tv» 04.03.2020). **21. Опускати** – принижувати. Ще ніколи нашу країну так низько не опускали, як це зробили урядовці Гончарука («i-ua.tv» 04.03.2020). **22. Дерібан** – розподіл чогось, пограбування. Їх турбує лише те, як самим взяти участь у майбутньому мегадерібані («i-ua.tv» 04.03.2020).

Висновки

Фразеологізми як і інші лексичні одиниці відіграють важливу роль у засобах масової комунікації. У структуруванні газетного тексту значну роль відіграють жаргонні фразеологізми, які виконують функцію експресеми.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Азарова Л. Є., Горчинська Л. В., Пустовіт Т. М. Використання мультимедійних технологій у вивченні фразеологізмів на заняттях з української мови як іноземної/ Закарпатські філологічні студії. – Ужгород. – 2020. – Випуск 13. – С.15 – 23.
2. Азарова Л. Є., Горчинська Л. В., Пустовіт Т. М. Особливості вивчення фразеологізмів у викладанні української мови як іноземної / «Вчені записки ТНУ ім. В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації». – Херсон. – Том 30 (69) №4, 2019. – С. 4 – 6.
3. Азарова Л. Є., Горчинская Л. В. Фразеологизмы как аспект изучения лексики иностранными студентами / Закарпатські філологічні студії. – Ужгород. – 2019. – Випуск 11. – Том 1. – С. 61 – 67.
4. Азарова Л. Є. «Українська мова (за професійним спрямуванням) у таблицях і схемах» для студентів I курсу : навч. посібн. / Л. Є. Азарова, А. С. Стадній, Л. А. Радомська. - Вінниця : ВНТУ, 2018. - 176 с.
5. Азарова Л. Є. Українська мова професійного спілкування. Практичний курс. Частина I. / Азарова Л. Є., П'яст Н. Й. // Навчальний посібник. – Вінниця: ВНТУ, 2006. – 126 с.
6. Азарова Л. Є. Професійне спілкування науково-технічних працівників / Азарова Л. Є., П'яст Н. Й., Іванець Т. Ю. // Навчальний посібник. Вінниця: ВНТУ, 2008. – 189 с.
7. Азарова Л. Є. Українська мова професійного спілкування (Навчальний посібник дистанційного навчання). Станіонар. / Азарова Л. Є., Цимбал О.А. // Навчальний посібник, електронна версія, внесено до системи дистанційного навчання LearningServer. – Вінниця: ВНТУ, 2008. – 347 с.
8. Азарова Л. Є. Українське ділове мовлення. Частина I. / Азарова Л. Є., П'яст Н. Й. // Вінниця: УНІВЕРСУМ – Вінниця, 2007. / МОНУ 232 с.

Азарова Лариса Євстахіївна – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри мовознавства, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: kmz2427@ukr.net

Azarova Larisa Yevstahievna – Doctor of Philology, Professor, Head of the Department of Linguistics, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: kmz2427@ukr.net

Музичук Дмитро Романович – студент групи 4 ПІ-19б м, факультет інформаційних технологій та комп'ютерної інженерії, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: dmytromuzychuk2710@gmail.com

Muzychuk Dmytro Romanovych – student group 4 PI-19b, Faculty of Information Technologies and Computer Engineering, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: dmytromuzychuk2710@gmail.com